

SUPER
SAMORZĄD
2019

Akcja Masz Głos

SUPER
SAMORZĄD
2019

Akcja Masz Głos

ORGANIZATOR AKCJI MASZ GŁOS:

PARTNERZY AKCJI MASZ GŁOS:

PATRONAT MEDIALNY:

PARTNER NAGRODY SUPER SAMORZĄD 2019:

Fundacja im. Stefana Batorogo
ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
www.batory.org.pl
www.maszglos.pl

Opracowanie redakcyjne: Izabella
Sariusz-Skąpska

ISBN: 978-83-65882-73-8

Publikacja dostępna na licencji Creative
Commons Uznanie autorstwa – Na tych
samych warunkach (CC BY-SA 4.0)

NAGRODA SUPER SAMORZĄD

Super Samorząd to nagroda, która przyznawana jest od 2011 roku na zakończenie kolejnych edycji akcji Masz Głos. Otrzymują ją uczestnicy akcji Masz Głos, którym udało się wprowadzić zmiany w swojej społeczności dzięki współpracy z władzami samorządowym, a także władze, które wykazały się otwartością na dialog i pomogły w realizacji inicjatyw oddolnych.

Przyznanie nagrody Super Samorząd jednocześnie uczestnikom akcji i lokalnym władzom jest odwołaniem się do idei samorządu rozumianego jako wspólnota wszystkich mieszkanek i mieszkańców, a nie tylko szeregu instytucji. Ma to na celu przypomnienie, że „samorząd to my wszyscy (i wszystkie!)”, zacieranie często funkcjonującego podziału na „my” (obywatelki i obywatele) i „oni” (władza), wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie oraz podkreślanie korzyści płynących z dialogu i współpracy.

Działania laureatów i finalistów nagrody dotyczą różnych sfer: funkcjonowania

lokalnych instytucji, wprowadzania lub ulepszania narzędzi partycypacji, aktywizacji różnych środowisk, ochrony środowiska naturalnego, edukacji obywatelskiej czy poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Tym, co je łączy, jest sukces i udana współpraca między ich inicjatorami – organizacjami pozarządowymi, nieformalnymi grupami mieszkank i mieszkańców lub innymi podmiotami – a władzami samorządowymi. Nagroda Super Samorząd to przede wszystkim forma docenienia tych sukcesów, sposobów, którymi zostały osiągnięte, oraz autorów i autorów tych działań. To jednak także promocja dobrych praktyk w zakresie współpracy pomiędzy społecznością a władzą, pokazywanie przykładów, że oddolne działania lokalne przynoszą wymierne efekty, i inspirowanie innych do wprowadzania zmian w swoim otoczeniu. To również apel do osób sprawujących władzę lokalnie o otwartość na inicjatywy oddolne.

AKCJA MASZ GŁOS

Masz Głos to prowadzona od 2006 roku ogólnopolska akcja, mająca na celu budowanie dialogu i współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi a władzami samorządowymi, wzmacnianie poczucia współodpowiedzialności za losy gmin wśród mieszkanki i mieszkańców, a także zwiększanie ich udziału w życiu publicznym.

Akcja jest otwarta na grupy, które chcą działać na rzecz pozytywnych zmian w najbliższym otoczeniu – niezależnie od tego, czy jest nim mała wieś, czy duże miasto. Uczestnikami akcji mogą być organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, instytucje publiczne (np. szkoły, biblioteki, ośrodki kultury itp.), ciała doradcze (np. młodzieżowe rady lub rady seniorów), sołectwa czy rady osiedli.

Wsparcie udzielane w ramach akcji polega przede wszystkim na ułatwieniu kontaktu z doświadczonymi koordynatorami i koordynatorami regionalnymi, pomagającymi zaplanować i przeprowadzić działania. To również umożliwienie dostępu do szerokiej gamy materiałów edukacyjnych oraz udziału w szkoleniach, a także – co najważniejsze – okazji do poznania

i wymiany doświadczeń z innymi aktywnymi społecznie osobami z całej Polski.

Akcja Masz Głos jest organizowana przez Fundację im. Stefana Batorego przy współpracy z organizacjami partnerskimi, które zajmują się wspieraniem uczestników w poszczególnych regionach. W edycji 2018/2019 partnerami akcji są:

- Fundacja Aktywności Lokalnej (kujawsko-pomorskie, łódzkie, wielkopolskie),
- Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides (dolnośląskie, opolskie, śląskie),
- Stowarzyszenie Homo Faber (lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie),
- Stowarzyszenie POLITES (lubuskie, pomorskie, zachodniopomorskie).

Fundacja im. Stefana Batorego współpracuje z uczestnikami z województwa mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

DZIAŁAJ LOKALNIE! ZMIENIAJ NA LEPSZE ŚWIAT WOKÓŁ SIEBIE!

To, jak wygląda nasze otoczenie, w dużej mierze zależy od nas samych. Samorząd to nie niedostępne władze, lecz wspólnota, której częścią jest każda i każdy z nas. Masz prawo do zabierania głosu i współdecydowania o tym, co dzieje się w Twojej gminie.

W akcji Masz Głos pomagamy rozwijać potencjał społeczności lokalnych. Wspieramy aktywistki i aktywistów na terenie całej Polski, pomagając realizować pomysły na pozytywne zmiany w społecznościach lokalnych.

Uważasz, że lokalne władze w większym stopniu powinny konsultować z mieszkańcami i mieszkańcami swoje plany? Sądzisz, że w Twojej gminie warto byłoby wprowadzić lub ulepszyć budżet obywatelski albo fundusz sołecki? Chcesz, aby załataną dziurę w drodze lub zbudowano plac zabaw? Pragniesz wprowadzić rozwiązania ułatwiające życie seniorkom i seniorom lub włączyć młodzież w lokalne życie społeczne? A może masz inny pomysł, do którego chcesz przekonać lokalne władze?

W akcji Masz Głos podpowiemy Ci, jak skutecznie wpływać na otoczenie. Od kilkunastu lat pokazujemy, że można zmieniać małe ojczyzny oraz że dialog i współpraca pomiędzy społecznością lokalną a władzami samorządowymi są możliwe i warto je budować. Zgłaszając się do akcji Masz Głos, zyskasz bieżące wsparcie doświadczonych koordynatorek i koordynatorów regionalnych. Zdobędziesz również bezcenną możliwość wymiany doświadczeń z innymi uczestniczkami i uczestnikami z całej Polski.

Bądź Supersamorządna! Bądź Supersamorządny! Działaj aktywnie w swojej społeczności i dołącz do akcji Masz Głos!

**Więcej informacji na:
www.maszglos.pl.**

AKCJA MASZ GŁOS W LICZBACH

Od 2006 roku w akcji wzięło udział:

2608

uczestników

1160

z miejscowości

717

z gmin z całej Polski

wyłoniliśmy
laureatów nagrody
Super Samorząd

49

Edycja 2018/2019 to:

334

uczestników

z **227**

miejscowości

z **207**

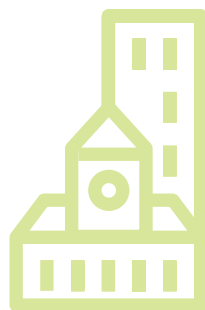
gmin

w tym:

z 71 miejskich

z 74 miejsko-wiejskich

z 62 wiejskich

7

laureatów
nagrody Super
Samorząd

8

finalistów
nagrody Super
Samorząd

15

wyróżnionych

LAUREACI

Jury nagrody Super Samorząd 2019 postanowiło przyznać nagrodę siedmiu spośród piętnastu nominacji. Nagrodę otrzymują zarówno uczestnicy akcji Masz Głos, jak i władze, które z nimi współpracowały. Super Samorząd jest nagrodą przyznawaną za realizację konkretnego działania i sposób osiągnięcia sukcesu.

Laureatów wyłoniło Jury w składzie:

MIKOŁAJ CZEŚNIK

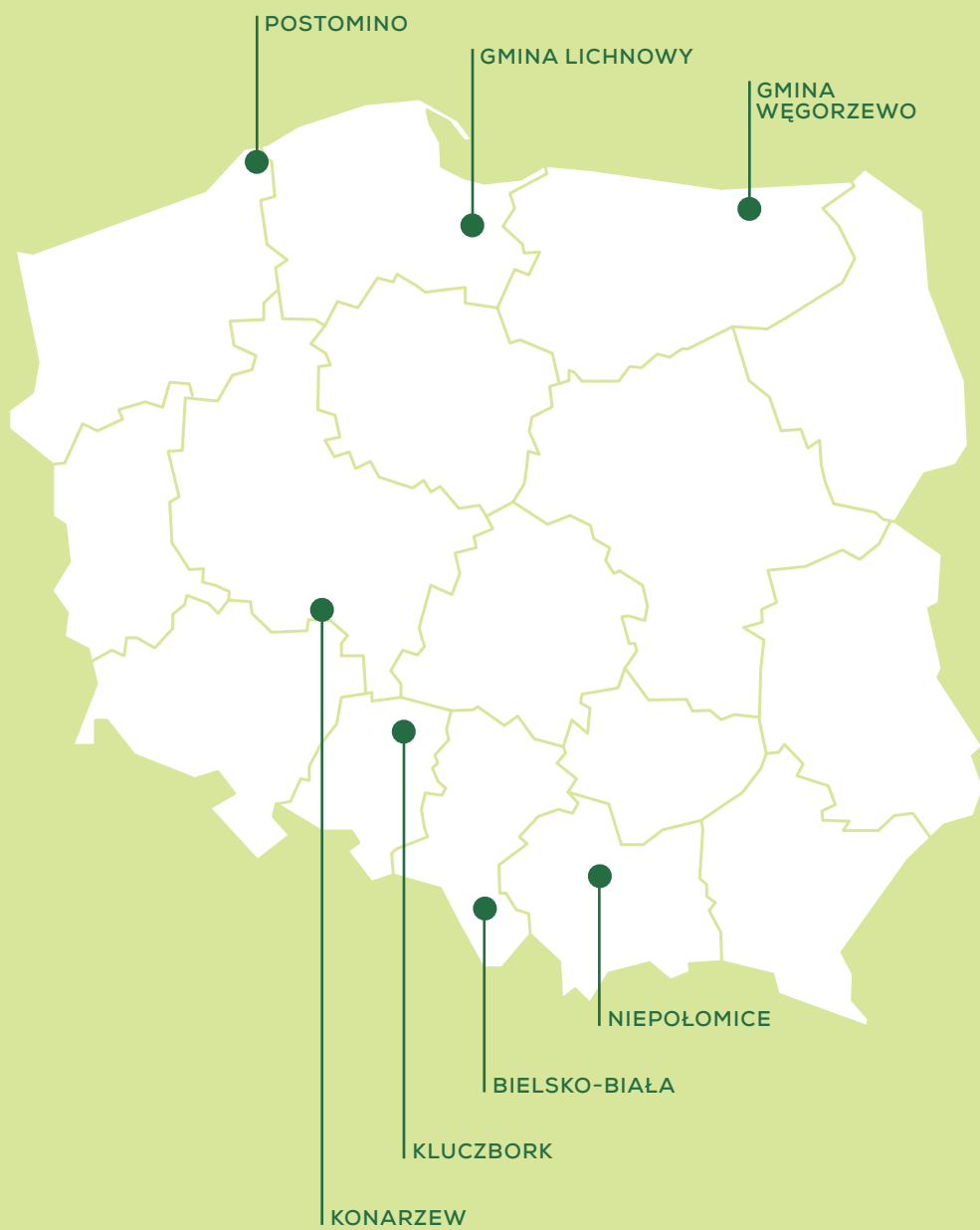
członek Zarządu Fundacji im. Stefana Batorego

KATARZYNA KUBICKA-ŻACH

**redaktor prowadząca sekcję Samorząd
i administracja portalu Prawo.pl**

JERZY STĘPIEŃ

**były przewodniczący Trybunału
Konstytucyjnego**

POSTOMINO

GMINA LICHNOWY

GMINA
WĘGORZEWO

NIEPOŁOMICE

BIELSKO-BIAŁA

KLUCZBORK

KONARZEW

O PSIE, KTÓRY DOSTAŁ LECZNICĘ

INICJATYWA „BIELSKO-BIAŁA – MIASTO PRZYJAZNE ZWIERZĘTOM”
ORAZ WŁADZE BIELSKA-BIAŁEJ
BIELSKO-BIAŁA (ŚLĄSKIE)

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za poprawę warunków w miejskim schronisku dla bezdomnych zwierząt oraz za doprowadzenie do zwiększenia transparentności jego funkcjonowania.

W Bielsku-Białej mieszkanki i mieszkanki wspólnie z władzami zadbali o tych „sąsiadów”, którzy sami o siebie zadbać nie mogą. Dzięki dobrym ludziom poprawią się warunki w miejskim schronisku dla zwierząt. Bezdomne i dzikie zwierzęta zyskają też nową lecznicę.

Czujemy, że nasz głos został wysłuchany, nasza ciężka praca nie poszła na marne, a zmiany w schronisku naprawdę zaczynają zachodzić – podsumowuje Anna Chęć, jedna z liderek koalicji.

„Bielsko-Biała – miasto przyjazne zwierzętom” – pod takim szyldem bielskie organizacje już od kilku lat działają na rzecz bezpańskich i dzikich zwierząt, rozwijając przy okazji współpracę społeczności z władzami lokalnymi. W tym roku w ramach akcji Masz Głos grupa Świat w Naszych Rękach, grupa Dom dla Psa, Fundacja Psia Ekipa Razem Dla Zwierząt, Stowarzyszenie Kotełkowa Drużyna i Fundacja Mysikrólik – Na Pomoc Dzikim Zwierzętom zajęły się schroniskiem dla zwierząt. Ich członkinie i członkowie przeprowadzili monitoring i wizyty kontrolne w schronisku oraz zainicjowali spotkania z władzami, by przedstawić im problemy i wspólnie szukać

rozwiązań. W trakcie spotkań okazało się, że prezydent miasta Jarosław Klimaszewski oraz wiceprezydent Adam Ruśniak są nie tylko otwarci na rozmowy, ale też gotowi na to, by brać pod uwagę głos przedstawicieli społeczności, nawet gdy wymaga to zmiany wcześniejszych decyzji. Koalicji udało się też włączyć w swoją akcję pozostałych mieszkańców okolicy, m.in. dziesiątki wolontariuszy schroniska oraz weterynarzy.

W efekcie działań w schronisku powstanie nowa lecznica (społecznie opracowano wstępny projekt), w boksach zamontowano zasłony chroniące przed wiatrem i mrozem, odbędzie się też kurs na stanowisko kierownika schroniska.

DZIAŁAJĄC, DOBRZE SIĘ BAWIMY

**STOWARZYSZENIE REGIONU KLUCZBORSKIEGO „Kobietom – MAMMOGRAF”
ORAZ WŁADZE KLUCZBORKA**
KLUCZBORK (OPOLSKIE)

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za organizację Kawiarenek Obywatelskich, ułatwiających komunikację pomiędzy mieszkańkami i mieszkańcami a władzami samorządowymi, a także za aktywizację społeczności wokół licznych wydarzeń oraz działań poprawiających wygląd przestrzeni publicznej w mieście.

Krokusy na alei, konsultacje na skwerze i władze w kawiarence – takimi hasłami można podsumować tegoroczne działania senierek z Kluczborka. Udało im się zacieśnić współpracę z władzami i upiększyć fragment miasta.

Stowarzyszenie „Kobietom – Mammograf” zawiązało się, aby zebrać pieniądze na zakup mammografu, a gdy cel został zrealizowany, z zapałem podjęto kolejne działania – i działa tak już od dwudziestu lat! W tym roku w ramach akcji Masz Głos członkinie Stowarzyszenia postanowiły wzmocnić komunikację na linii władze – mieszkańcy oraz zajęć się zaniedbanym miejskim skwerem i jego okolicą. Oba pomysły spotkały się z pozytywną reakcją

lokalnych władz. Przedstawiciele władz spotykają się z mieszkańcami podczas Kawiarenek Obywatelskich – uczestniczyli w nich już między innymi burmistrz, wiceburmistrz, sekretarz gminy i starosta powiatowy. Władze zadbały także o wysprzątanie zaniedbanego skwerku, a przy dalszych pracach mają uwzględnić wnioski ze zorganizowanych przez seniorki konsultacji społecznych. Szczególnie widowiskowym osiągnięciem jest Aleja Różowa – dzięki staraniom senierek Rada Miasta nadała tę nazwę jednej z kluczborskich ulic. Po obsadzeniu krokusami aleja stanowi piękną wizytówkę miasta.

Podjęmowane działania są dla członkiń Stowarzyszenia nie tylko celem samym w sobie, ale i narzędziem do integracji społeczności, zwłaszcza kobiet w różnym wieku, w tym senierek.

Dla nas najważniejsze jest to, że organizując różne działania społeczne, przede wszystkim dobrze się bawimy. A to, że przy okazji udaje nam się wiele rzeczy osiągnąć, powoduje, że tym bardziej chętnie angażujemy się w kolejne przedsięwzięcia – mówi Ewa Zgadzaj-Martyniuk, prezes Stowarzyszenia Regionu Kluczborskiego „Kobietom – Mammograf”.

NIEPOŁOMICIE OGŁASZAJĄ ALARM

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za powołanie Niepołomickiego Alarmu Smogowego i wspólne działania na rzecz nagłaśniania oraz poszukiwania rozwiązań problemu zanieczyszczeń powietrza.

Tym, co połączyło mieszkanki i mieszkańców Niepołomic, stały się działania wokół smogu. Zawiazali Niepołomicki Alarm Smogowy, nagłośnili problem, zainteresowali nim media oraz przekonali władze do współpracy!

Monitoring władz, edukacja obywatelska, przybliżanie historii i wspieranie rad osiedlowych – to tylko niektóre z działań Fundacji Lepsze Niepołomice. W tym roku w ramach akcji Masz Głos Fundacja zaangażowała grupę mieszkańców i organizacji w walkę ze smogiem. Zawiazął się Niepołomicki Alarm Smogowy, który skutecznie nagłaśnia problem oraz mobilizuje wokół niego społeczność i władze. W swoje działania wciągają różne grupy – np. wykład na Uniwersytecie Trzeciego Wieku zgromadził 200 osób, z kolei najmłodszy mieszkańcy podjęli się rozdawania ulotek o smogu. Temat podchwyciły lokalne media – ukazały się artykuły na portalach internetowych i w prasie, w tym specjalny dodatek w lokalnej gazecie. Dzięki akcji informacyjnej przeprowadzonej przez alarmy smogowe ponad 10 tysięcy mieszkańców z gmin otaczających Kraków podpisało petycję do władz o intensyfikację walki ze smogiem! Równolegle działacze Alarmu skierowali się do lokalnych władz, które okazały się otwarte na współpracę. Kierownik Referatu Ochrony

Środowiska oraz komendant Straży Miejskiej wzięli udział w otwartym spotkaniu, burmistrz zadeklarował gotowość do rozmów, na stronie Urzędu Miasta i Gminy pojawił się artykuł o smogu, przedstawiciele władz brali udział w spotkaniach Alarmu. Władze samorządowe dofinansowały też projekt działań edukacyjnych, złożony przez Alarm do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Mamy satysfakcję, że dzięki naszym działaniom informacyjnym na ulicach Niepołomic coraz częściej można spotkać osoby starsze w maseczkach antysmogowych. A linia podziału politycznego, tak bardzo obecna w różnych sferach naszego życia, w przypadku walki ze smogiem nie obowiązuje – po obu stronach spotykamy przeciwników i zwolenników naszych działań – mówi Paweł Pawłowski, prezes Fundacji Lepsze Niepołomice.

PO WERTEPACH DO SUKCESÓW

**FORUM SOŁTYSÓW GROMADA
I WŁADZE GMINY WĘGORZEWO**

GINA WĘGORZEWO (WARMIŃSKO-MAZURSKIE)

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za doprowadzenie do wygospodarowania środków na remont dróg wiejskich w gminie, za wspólne wdrażanie narzędzi partycypacji obywatelskiej oraz za realny wpływ sołectw na decyzje podejmowane przez władze gminy.

Samozaparcie, podnoszenie wiedzy, otwartość na kompromisy i nowatorskie pomysły – oto co decyduje o sukcesach sołtysów i sołtysów z gminy Węgorzewo. Skonsolidowali środowisko sołtysów i przekonali władze do konkretnych działań – do remontu dróg i do wprowadzenia inicjatywy lokalnej.

Forum Sołtysów Gromada, za którego powołanie i działalność sołtyski i sołtysi z gminy Węgorzewo otrzymali nagrodę Super Samorząd 2018, w tej edycji akcji Masz Głos działało równie aktywnie. Jego członkinie i członkowie zajęli się między innymi budżetem gminy. Przekonali lokalne władze, by – zamiast budować kosztowne centrum kultury – wyremontować najbardziej zniszczone drogi oraz by wiejskie

Uwierzyliśmy, że działając razem, mamy ogromną siłę przebicia, a różnice, które w tak dużej grupie są rzeczą naturalną, nie mają aż tak wielkiego znaczenia. Mimo wyborów samorządowych, które te różnice uwidoczniły, wciąż trzymamy się razem. W Gromadzie siła – mówi Alicja Rymszewicz, członkini i jedna z inicjatorek powstania Forum Sołtysów Gromada.

świetlice były utrzymywane przez gminę, a nie z funduszu sołeckiego. Forum dąży też do zwiększenia kontroli sołectw nad funduszem sołeckim, zwracając się z tym postulatem do coraz wyższych instancji. Aby ułatwić mieszkańcom współdecydowanie o ich otoczeniu, członkinie i członkowie Forum przekonali władze do wprowadzenia inicjatywy lokalnej. W działaniu wykorzystują pomysłowe narzędzia – do remontu dróg przekonali władze podczas zorganizowanej dla radnych przejażdżki po wiejskich wertepach. Zaproponowali też urzędnikom, by projekt uchwały o ich inicjatywie wypracować wspólnie w ramach warsztatu. Dzięki ich postawie władze, w tym zwłaszcza burmistrz, wiceburmistrzynie i radni, chętnie z nimi współpracują. Sołtyski i sołtysi zachęcają do działania też innych mieszkańców – zapraszają na spotkania przedstawicieli sołectw, organizują otwarte szkolenia z partycypacji, wsparli też powstanie sześciu kół gospodyń wiejskich!

DAM CI RADĘ – ZAŁÓŻ RADĘ

**STOWARZYSZENIE WITALIS I MŁODZIEŻOWA RADA GMINY LICHNOWY
ORAZ WŁADZE GMINY LICHNOWY**
GMINA LICHNOWY (POMORSKIE)

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za utworzenie i działania Młodzieżowej Rady Gminy Lichnowy oraz za partnerską współpracę z władzami gminy, opartą na podmiotowym traktowaniu młodzieży.

W gminie Lichnowy dostrzeżono problem, który dotyczy wielu gmin – nawet jeśli młodzi ludzie są adresatami działań, to nie są traktowani podmiotowo. Aby temu zaradzić, powstała Młodzieżowa Rada Gminy Lichnowy.

Stowarzyszenie WitaLis w ramach tegorocznej akcji Masz Głos postanowiło przekazać młodym mieszkankom i mieszkańcom narzędzia do uczestniczenia w życiu ich społeczności oraz stworzyć przestrzeń, gdzie będą mogli z tych narzędzi korzystać. Współpracując z mieszkańcami i władzami, doprowadziło do powołania Młodzieżowej Rady Gminy. W pracach uczestniczyli między innymi młodzi i dorośli reprezentanci szkół

– opracowywali i konsultowali statut Rady, zasiadali w komisjach wyborczych, tworzyli grafiki promocyjne. Wsparcia udzieliły lokalne władze – przewodniczący rady gminy współtworzył statut i organizował spotkania zespołu, wiceprzewodniczący przekonywał radnych do poparcia pomysłu, sekretarz gminy udzielała wsparcia merytorycznego. W efekcie jesienią powstała Młodzieżowa Rada Gminy Lichnowy. Już na wiosnę Rada zorganizowała trzy własne duże akcje: pomoc mężczyźnie, który stracił dom w pożarze, spotkanie o edukacji w ramach ogólnopolskiej akcji Narada Obywatelska o Edukacji oraz społeczne sprzątnięcie starego ewangelickiego cmentarza. Przy każdym działaniu młodzież współpracowała z lokalną władzą, z innymi mieszkańcami i z tamtejszymi organizacjami, co jest najlepszym dowodem na to, że Rada jest nauką partycypacji w praktyce!

**W społeczności gminy takiej jak
nasza, niedużej i zbudowanej
na utrwalonych wiele lat temu
relacjach i nawykach, sam proces
powstawania młodzieżowej
rady gminy jest istotny, jeśli
chodzi o budowanie nieobecnych
dotąd pól dialogu – dialogu
między mieszkańcami, między
mieszkańcami a władzą, między
dorosłymi a młodzieżą – mówi
Michał Romanowski, opiekun
Młodzieżowej Rady Gminy.**

MŁODZIEŻOWY I SENIORALNY ŁYK SAMORZĄDNOŚCI

POSTOMIŃSKIE STOWARZYSZENIE „RAZEM LEPIEJ”
ORAZ WŁADZE GMINY POSTOMINO
POSTOMINO (ZACHODNIOPOMORSKIE)

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za utworzenie we współpracy z wieloma środowiskami – w tym także młodzieżą – Gminnej Rady Seniorów oraz za wspólne działania na rzecz edukacji obywatelskiej w gminie.

Działające od wielu lat w ramach akcji Masz Głos Postomińskie Stowarzyszenie „Razem lepiej” w tej edycji przeprowadziło działania pod hasłem „Młodzieżowy i senioralny łyk samorządności”. W Postominie powstała w tym roku Gminna Rada Seniorów. W jej utworzenie zaangażowała się cała społeczność – młodzież szczególnie aktywnie wspierała seniorów.

Pomyślisz: drobiazg, nic nie znaczy. Jednak małe ziarenka piasku budują góry, z momentów składa się rok, a z drobiazgów życie – tak działania podsumowuje Teresa Rysztak, prezesa Stowarzyszenia „Razem lepiej”.

Postomińskie Stowarzyszenie „Razem lepiej” zajmuje się głównie wprowadzaniem w lokalnej społeczności narzędzi partycypacji – to ono doprowadziło m.in. do przyjęcia przez gminę uchwały o inicjatywie lokalnej. W tym roku Stowarzyszenie postawiło sobie za cel powołanie Gminnej Rady Seniorów. Członkowie Stowarzyszenia spotykali się ze starszymi mieszkańcami okolicznych wsi, zbierając informacje o ich potrzebach oraz rozmawiając z seniorami o ich prawach i o instrumentach komunikacji z władzami. Stowarzyszenie zorganizowało też Kawiarenki Obywatelskie,

podczas których skonsultowało pomysł utworzenia Rady z szerszą grupą mieszkańców. Jednym z najważniejszych elementów projektu było też zaangażowanie uczniów, nawet ze szkół podstawowych, którzy brali udział w spotkaniach z seniorami i z władzami oraz za pomocą ankiet przeprowadzili w swoich wsiach badanie potrzeb osób starszych. Lokalne władze chętnie brały udział w spotkaniach i wspólnie z seniorami oraz przedstawicielami Stowarzyszenia opracowały statut Rady Seniorów. Działania zakończyły się sukcesem – uchwała o utworzeniu Gminnej Rady Seniorów została przyjęta! Dodatkowo nawiązana została międzypokoleniowa współpraca młodszych i starszych mieszkańców, która już teraz przynosi owoce – trwają prace nad wspólnym pomysłem seniorów, młodzieży i władz – w gminie powstanie park międzypokoleniowy.

PETYCJA ŚCIEŻKĄ DO ŚCIEŻKI

**STOWARZYSZENIE RAZEM DLA KONARZEWA
I WŁADZE GMINY ZDUNY
KONARZEW (WIELKOPOLSKIE)**

Jury nagrody Super Samorząd 2019 przyznało nagrodę za doprowadzenie do zabezpieczenia środków w budżecie powiatu na budowę ścieżki pieszo-rowerowej we wsi poprzez skuteczne wykorzystanie narzędzi partycypacji obywatelskiej oraz współpracę pomiędzy mieszkańcami i mieszkańcami a władzami gminy.

W Konarzewie mieszkańcy z powodzeniem wykorzystali dostępne im narzędzia współpracy z władzami. Dzięki nim w gminie powstanie nowa ścieżka pieszo-rowerowa.

Stowarzyszenie Razem dla Konarzewa zajmuje się między innymi integracją społeczności lokalnej oraz edukacją dotyczącą praw i obowiązków mieszkańców i jawności informacji publicznej. Tegorocznym działaniem Stowarzyszenia w ramach akcji Masz Głos było doprowadzenie do budowy w gminie ścieżki pieszo-rowerowej. Stowarzyszenie wykorzystało swoje najważniejsze zasoby – wiedzę i doświadczenie w korzystaniu z instrumentów partycypacji społecznej, budowany latami dobry kontakt ze społecznością oraz

Motto prezesa Stowarzyszenia //
„Razem możemy więcej!” jest
hasłem, które przyświeca wszystkim
naszym działaniom i na co dzień
motywuje do współpracy –
mówią działacze Stowarzyszenia
Razem dla Konarzewa.

umiejętność nawiązywania współpracy z mieszkańcami i z władzami. Poparcie dla tegorocznych działań zapewniła stała współpraca z lokalnymi grupami, organizacjami i instytucjami, takimi jak szkoła, ośrodek kultury czy biblioteka. Stowarzyszeniu i zaangażowanym mieszkańcom udało się zebrać podpisy pod skierowaną do władz powiatu petycją o budowę ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej. Pomysł poparł też burmistrz i zadeklarował pokrycie 50% kosztów budowy ścieżki, co w dużej mierze zdecydowało o powodzeniu przedsięwzięcia. W efekcie starosta powiatowy po otrzymaniu petycji zabezpieczył w budżecie środki na budowę ścieżki!

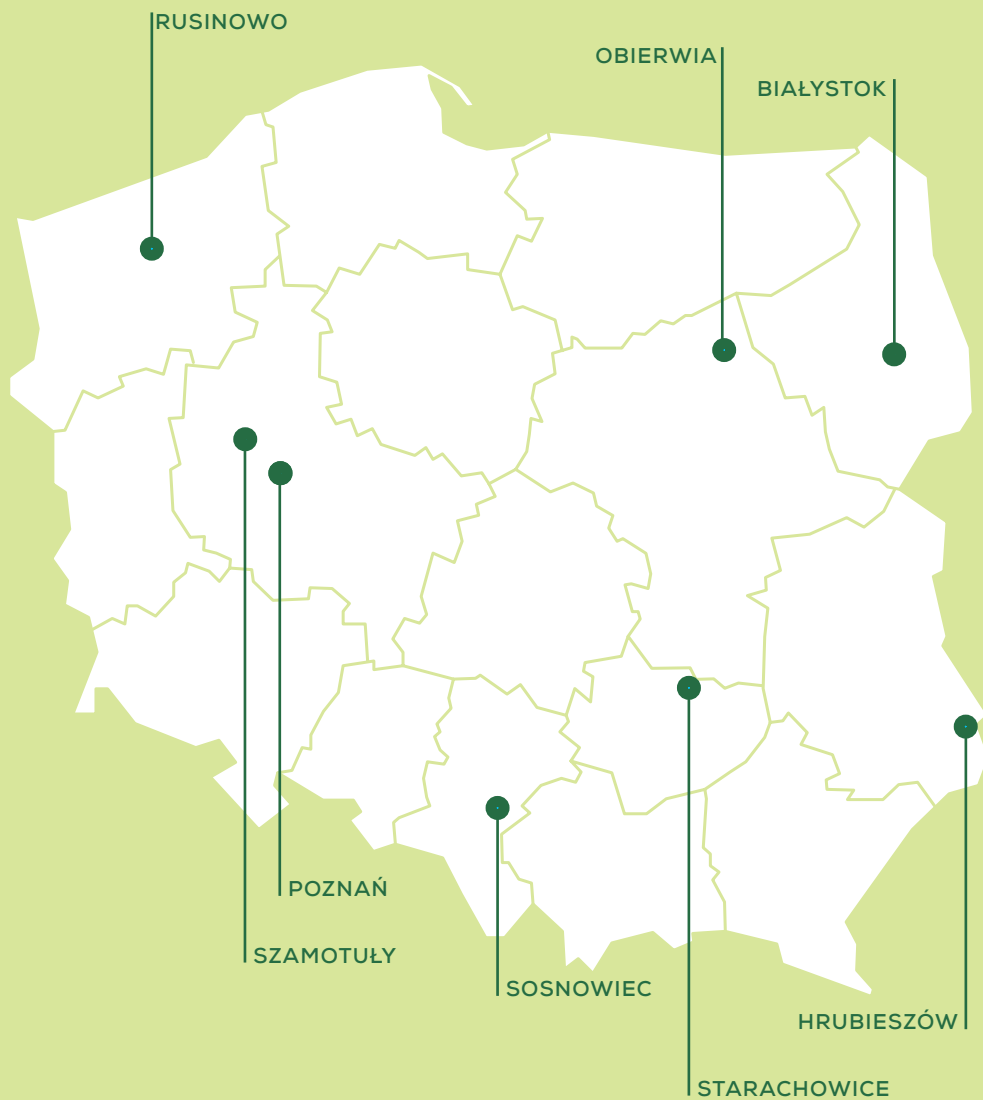

FINALIŚCI

Finalistami nagrody Super Samorząd 2019 zostali ci spośród nominowanych, którzy nie znaleźli się w gronie laureatów. Jest to osiem tandemów uczestników akcji Masz Głos i władz lokalnych, którym dzięki udanej współpracy udało się wprowadzić zmiany w swojej społeczności.

Nominacje wyłonione zostały przez zespół akcji Masz Głos spośród licznych przykładów sukcesów osiągniętych dzięki udanej współpracy pomiędzy uczestnikami a władzami samorządowymi. Na każdy region (trzy lub cztery województwa) przypadają trzy nominacje.

ODZYSKAĆ OBYWATELSKOŚĆ BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

STOWARZYSZENIE SPÓŁDZIELCÓW I WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH
„NASZE MIASTO” ORAZ WŁADZE STARACHOWIC
STARACHOWICE (ŚWIĘTOKRZYSKIE)

W Starachowicach mieszkańcy dostrzegli nieprawidłowości w działaniu budżetu obywatelskiego. Wspólnie z władzami wypracowali poprawki do obowiązujących dotychczas procedur.

Stowarzyszenie Spółdzielców i Wspólnot Mieszkaniowych „Nasze Miasto” w swoich działaniach nie ogranicza się do kwestii *stricte* mieszkaniowych – jego obszarem zainteresowania jest całe miasto. Zajmuje się ochroną środowiska, walką ze smogiem, lobbuje na rzecz budowy nowoczesnej instalacji spalania odpadów, a jego członkowie dodatkowo zasiadają w Radzie Seniorów i są członkami komisji rewitalizacji miasta. W ramach tegorocznych działań w akcji Masz Głos działacze Stowarzyszenia zajęli się sprawą budżetu obywatelskiego, a dokładniej wad w jego funkcjonowaniu – dostrzegli, że budżet wykorzystywany jest do celów politycznych. Postanowili zainteresować sprawą pozostałych mieszkańców miasta oraz władze i wspólnie wypracować poprawki do procedury ustalania budżetu obywatelskiego, od etapu

zgłaszania projektów, po głosowanie. Ich działania przyniosły sukces. Władze okazały się otwarte na współpracę. Urząd Miasta dwukrotnie zorganizował konsultacje społeczne, dotyczące funkcjonowania budżetu obywatelskiego, informując o nich w mediach, oraz uruchomił na stronie internetowej specjalną zakładkę do zgłaszania wniosków i uwag w sprawie zmian w budżecie. Mieszkańcy zainteresowali się sprawą i wzięli udział w konsultacjach. W efekcie wypracowane zostały poprawki do budżetu.

Chcieliśmy przywrócić pierwotny sens budżetu obywatelskiego i odzyskać jego obywatelskość. Dla mieszkańców, aby znów poczuli się gospodarzami swojego miasta – podsumowuje działanie Dariusz Grunt, prezes Stowarzyszenia Spółdzielców i Wspólnot Mieszkaniowych „Nasze Miasto”.

ZASKOCZENI URZĘDNICY I DZIECI W DRZEWACH

**GRUPA NIEFORMALNA Z RUSINOWA
ORAZ WŁADZE GMINY ŚWIDWIN
GMINA ŚWIDWIN (ZACHODNIOPOMORSKIE)**

Mieszkanki i mieszkańcy Rusinowa zadba-
li o obszar starej zieleni w ich miejscowo-
ści – teren został wysprzątny, a tamtejsze
drzewa już niedługo zyskają status pomni-
ków przyrody!

Inicjatorem działań w starym drze-
wostanie była nieformalna grupa miesz-
kańców wsi. Od początku zadbałi o to, by
działać w zgodzie i przy wsparciu całej
społeczności – najpierw rozmawiali z inny-
mi mieszkańcami o pomysłę uporządkowa-
nia przestrzeni, w grudniu 2018 opowie-
dziali o nim przy okazji wieczorka pieśni, zaś
później co sobotę organizowali spotkania
z mieszkańcami, podczas których wspólnie
porządkowali teren. Na podstawie tego
„badania nastrojów” inicjatorzy akcji wie-
dziedzieli, że zielony obszar nie jest ludzom
obojętny. Pomysł poparli też sołtys i rada
sołecka wsi oraz radny z okręgu Rusino-
wo, stając się pośrednikiem mieszkańców
w Urzędzie Gminy. Korzystając z takiego
poparcia, mieszkańcy już w styczniu 2019
przekazali Radzie Gminy projekty uchwał
obejmujących ochronę wiekowe drzewa.

W kolejnych miesiącach uchwały były ana-
lizowane na wyższych szczeblach, a przed-
stawiciele władz lokalnych, często zasko-
czeni inicjatywą mieszkańców, przyjeżdżali
oglądać teren. Równolegle mieszkańcy po-
zyskali zgodę władz na przeprowadzenie
prac porządkowych oraz zbierali informa-
cje historyczne, przeszukując archiwa mu-
zeów i tłumacząc stare mapy. Kontaktowali
się też ze specjalistami, m.in. dendrologa-
mi. Ostatecznie ich działania zakończyły się
sukcesem. W akcję porządkowania tere-
nu zaangażowała się duża grupa miesz-
kańców w każdym wieku, łącznie z dziećmi,
które zbierały śmieci (i chowały się w wiel-
kich dziuplach drzew). Uchwały poddające
drzewa ochronie zyskały poparcie, będą
głosowane w czerwcu.

**Dzięki udziałowi w akcji Masz
Głos udało się zaangażować
mieszkańców we wspólną pracę
na rzecz niedocenianego starego
i zaniedbanego drzewostanu,
stanowiącego ogromną wartość
przyrodniczą, jak i historyczną.
Jesteśmy zadowoleni
z efektów naszych prac, cieszy
nas zaangażowanie dzieci,
ich ciekawość i chęć pomocy,
mamy nadzieję, że będą kiedyś
kontynuować dbanie o wspólne
dobro, a wrażliwość przyrodnicza nie
opuści ich z wiekiem – podsumowuje
akcję Aleksandra Kruszewska,
jedna z inicjatorek działań.**

OD „POLÓWKI” PO POWAŻNE DZIAŁANIA

**STOWARZYSZENIE „PROJEKT RADOMIR”
I WŁADZE GMINY LELIS
OBIERWIA (MAZOWIECKIE)**

Wspólna praca społeczna jest ważna, ale integrację lepiej zacząć od dobrej zabawy – z takiego założenia wyszli mieszkańcy miejscowości Oberwia. Tym sposobem w jednej niewielkiej wsi powstało kilka działających grup!

Stowarzyszenie „Projekt Radomir” założyli organizatorzy „Polówki”, czyli corocznego pikniku we wsi. Celem Stowarzyszenia jest „odciągnięcie mieszkańców od telewizorów”. Okazało się, że znakomitym narzędziem integracji i aktywizacji jest organizacja imprezy, do której każdy dokłada coś od siebie – udostępniając teren, pożyczając głośniki czy stół, przynosząc jedzenie. Ze wspólnej odpowiedzialności za wydarzenie łatwiej już przejść do szerszej aktywności. W ten właśnie sposób z „Polówki” powstał m.in. Klub Aktywnych Kobiet, grupa inicjatywa seniorów czy grupa organizująca turnieje siatkarskie oraz wizyty studyjne do innych „aktywnych” miejscowości. We wsi organizowane są też zajęcia dla dzieci. Bazą sukcesu było wsparcie przez Radomira pojedynczych

aktywnych mieszkańców, którzy następnie zebrali wokół siebie większe grupy i zaczęli działać samodzielnie. Aktywizując społeczność, Stowarzyszenie sięga coraz dalej – poprzez szkolenia wzmacnia sołtysów jako naturalnych liderów, zapoczątkowało też Forum Inicjatyw Powiatu Ostrołęckiego. Działania wspierane są przez wójta i władze gminy, które dofinansowują akcje, patronują im i pomagają merytorycznie.

Radomir jest tylko zapalnikiem, zbieramy grupę, integrujemy, dajemy jej wiedzę i dalej inicjatywa należy do niej. To trudna praca, bo a to „nie mam czasu”, a to inna wymówka. A na telewizor jest czas? Ale ja im mówię, że aby się coś działo, trzeba robić. Samo się nie zrobi – mówi Robert Niedzwiecki, prezes Stowarzyszenia „Projekt Radomir”.

DOSTĘPNE WŁADZE, DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ

FUNDACJA CHOROSZCZ W DZIAŁANIU
ORAZ WŁADZE BIAŁEGOSTOKU
BIAŁYSTOK (PODLASKIE)

Dzięki współpracy mieszkanek i mieszkańców oraz władz Białegostoku zbadano szkoły zawodowe pod kątem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Obie strony wniosły swoje pomysły, wiedzę i konkretną pracę.

Działanie zrodziło się z chęci ulepszenia otoczenia: Fundacja Choroszcz w Działaniu chciała zmobilizować młodzież, uczennice i uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Białymstoku chcieli działać, a koordynatorzy akcji Masz Głos wiedzieli, co w Białymstoku jest potrzebne. W trakcie spotkań z władzami lokalnymi wstępny plan znacznie się rozrósł. Zastępca Prezydenta Białegostoku zaproponował, by objąć nim nie tylko szkołę uczniów z grupy inicjatywnej, lecz wszystkie szkoły w mieście. Władze zapewniły możliwość wejścia do szkół, a pracownicy Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Miasta wsparli projekt merytorycznie i przekazali przydatny kontakt do Fundacji Inicjatyw na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Impuls. Udało się zachęcić do udziału szerszą społeczność – Fundacja Impuls przeprowadziła szkolenie z badania dostępności przestrzeni, poza uczennicami i uczniami z grupy inicjatywnej badania prowadziło wiele ich koleżanek i kolegów, badania umożliwili i wsparli też dyrektorzy szkół. W efekcie powstała mapa dostępności dla osób z niepełnosprawnościami szkół zawodowych Białegostoku i powiatu

białostockiego, zbadanych pod względem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Dodatkowym rezultatem działań jest podniesienie wrażliwości białostockiej młodzieży i władz na potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz konkretna deklaracja zmian – poprawi się m.in. dostępność budynku starostwa.

Najważniejsze było dla nas zarażanie młodych ludzi postawą obywatelską, społeczną i przede wszystkim pokazanie drogi do akceptacji osób niepełnosprawnych. Wyrażono aprobatę wobec ich działań, co dla tak młodych ludzi (pierwsza klasa) jest budujące i motywujące do działania – mówi Magdalena Tywończuk, prezeska Fundacji Choroszcz w Działaniu.

ZMIANY PRAWA – SZYBKA SPRAWA

**GRUPA NIEFORMALNA RAZEM
ORAZ WŁADZE HRUBIESZOWA**
HRUBIESZÓW (LUBELSKIE)

Współpraca grupy mieszkank i mieszkańców oraz władz Hrubieszowa przy wprowadzeniu poprawek do budżetu obywatelskiego jest przykładem samorządności, w której reprezentanci lokalnych władz są dla obywateli, nie odwrotnie. Od pierwszych rozmów o regulaminie budżetu do wprowadzenia zmian minęło niecałe pięć miesięcy!

W Hrubieszowie budżet obywatelski działa od 2017 roku. W listopadzie 2018 roku kilkusobowa grupa mieszkank i mieszkańców postanowiła poprawić jego funkcjonowanie. Gdy w grudniu 2018 umawiali się na wstępne spotkanie z władzami, by przedstawić swoje pomysły, nie spodziewali się, że prace będą się posuwały w takim tempie. Tymczasem już w styczniu 2019 wspólnie z władzami opracowano przebieg działań. W kolejnych miesiącach grupa przeprowadziła konsultacje społeczne, już na wstępie zyskując od burmistrzynie deklarację ich uwzględnienia, po czym wspólną pracą władz, grupy i rady prawnego, bazując na wynikach

Bardziej chciałam aktywizować mieszkańców niż samorząd. Nie spodziewałam się, że współpraca z władzami będzie tak dobra. Nastawiałam się na walkę. Tymczasem urząd sam wychodził z inicjatywą i propozycjami. To bardzo mnie podbudowało – tak współpracę z władzami podsumowuje Małgorzata Cios, koordynatorka działań grupy Razem.

konsultacji społecznych i na standardach budżetów obywatelskich, opracowano potrzebne dokumenty (regulamin, uchwałę o zmianach, formularz zgłaszania projektów i kartę do głosowania). W ten sposób Rada Miasta przyjęła uchwałę o zmianach w budżecie obywatelskim jeszcze przed końcem kwietnia 2019! Wpływ na kształt budżetu obywatelskiego miała cała społeczność – grupa inicjatywna nawiązała bezpośredni kontakt z różnymi grupami mieszkańców, w tym z radnymi, urzędnikami i przedstawicielami organizacji pozarządowych. Zbierając ich opinie o budżecie obywatelskim, wzmacniała wśród mieszkańców przekonanie, że każdy może mieć wpływ na to, co dzieje się w jego otoczeniu.

ODBLASKOWE KAMIZELKI I PSZCZELARSKIE KAPELUSZE

KOMITET SPOŁECZNY „OBYWATELE SZAMOTUŁ”
ORAZ WŁADZE SZAMOTUŁ
SZAMOTUŁY (WIELKOPOLSKIE)

Mieszkańcy i władze Szamotuł postanowili zająć się w tym roku dziecięcą garderobą. Rozdają dzieciom odblaskowe kamizelki, aby zwiększyć bezpieczeństwo na drodze, dołożą też pszczelarskie kapelusze do pracy na założonej w mieście kwietnej łące!

Tutaj, na miejscu jest dużo osób, które fajnie działają na różnych płaszczyznach i w różnych dziedzinach. Chcemy ich skonsolidować, zmotywować do wspólnego działania, by w niedalekiej przyszłości powstała jakaś spójna wizja miasta – tak o swoim działaniu opowiadają Joanną Ludwiczak i Szymon Chudziak z „Obywateli Szamotuł”.

Obywatele Szamotuł to grupa mieszkańców, którzy od 2017 roku ożywiają miasto spontanicznymi akcjami – rozdawali jabłka podczas dożynek, 11 listopada zapalali znicze przy pomniku Powstańców Wielkopolskich, częstowali też mieszkańców rogalami marcińskimi z przepisem w gwarze poznańskiej. W ramach tegorocznej akcji Masz Głos grupa przeprowadziła dwa działania. Pod hasłem „Bezpieczna droga do szkoły, bezpieczna droga do domu” przygotowano dla dzieci odblaskowe kamizelki, które będą rozdawane podczas imprez plenerowych i wycieczek. Z kolei w ramach inicjatywy „Osada dla Owadów” powstanie kwietna łąka z ulami, służąca jako przestrzeń do edukacji ekologicznej.

Lokalne władze są przychylne tym działaniom – obie strony regularnie się spotykają i ściśle współpracują: od etapu planowania po wspólne finansowanie. Władze Szamotuł przekazały część kamizelek oraz udostępniły i obsadziły drzewami teren pod łąkę, a burmistrz kupił dzieciom pszczelarskie kapelusze. Do działania wciągani są też inni mieszkańcy – np. właściciel lokalnej pasieki poprowadzi zajęcia o pszczelarstwie.

BUDŻET BEZ MATURY

**MŁODZIEŻOWA RADA MIASTA POZNANIA
ORAZ WŁADZE POZNANIA
POZNAŃ (WIELKOPOLSKIE)**

Współdecydowanie o sprawach miasta oznacza między innymi możliwość wpływnia na wydatki z miejskiego budżetu. Młodzież z Poznania wywalczyła sobie dostęp do tych decyzji – od tego roku funkcjonuje tam Fundusz Samorządów Uczniowskich!

Młodzieżowa Rada Miasta Poznania działa od 2014 roku, konsultując decyzje lokalnych władz i realizując własne inicjatywy – imprezy kulturalne i sportowe oraz akcje mające przybliżyć młodym poznanikom ideę samorządności i zaangażować ich w sprawy miasta. W tym roku w ramach akcji Masz Głos Rada zorganizowała II Kongres Samorządów Uczniowskich oraz cykle spotkań „POZnaj: Urząd” i „POZnaj: Miasto”, podczas których uczniowie mieli okazję dyskutować o sprawach miasta z urzędnikami oraz przedstawicielami lokalnych władz. Największym tegorocznym osiągnięciem Rady jest doprowadzenie do wydzielenia z miejskiego budżetu puli pieniędzy oddanych do dyspozycji młodzieży – samorządy uczniowskie mogą starać się o dofinansowanie ich inicjatyw

kwotą 2 tysięcy złotych. Młodzi poznanicy wspierani są przez lokalne władze – mają wyznaczonych opiekunów w Radzie Miasta i w Urzędzie Miasta, przy Prezydencie Miasta działa Pełnomocniczka ds. młodzieży i współpracy akademickiej. Po pierwszej edycji Funduszu Samorządów Uczniowskich Rada Miasta z własnej inicjatywy zwiększyła jego budżet z 15 tysięcy do 70 tysięcy złotych! Skuteczność Młodzieżowej Rady we wciąganiu młodzieży do działania nie budzi wątpliwości – w Kongresie udział wzięło ponad stu przedstawicieli poznańskich samorządów uczniowskich, a w I edycji Funduszu dofinansowano 18 projektów.

Młodzieżowa Rada Miasta Poznania jest niesamowitym członem systemu miasta, który jest ważny choćby dlatego, że reprezentuje całą poznańską młodzież. Jest to ogromna szansa na rozwój w stronę samorządności i organizacji – tak działania Rady podsumowuje jej członek, Jakub Truszkowski.

SENIORZY Z SOSNOWCA UCZĄ (SIĘ) SAMORZĄDNOŚCI

RADA SENIORÓW MIASTA SOSNOWCA
ORAZ WŁADZE SOSNOWCA
SOSNOWIEC (ŚLĄSKIE)

Seniorki i seniorzy z Sosnowca zadba-
li w tym roku o to, by mieć większy wpływ
na swoje miasto. Wypracowali propozy-
cje zmian we współpracy Rady Seniorów
z władzami lokalnymi i przekonali do nich
samorządowców!

Jeśli komuś słowa „emerytura” i „se-
nior” wciąż kojarzą się z nudą i brakiem
aktywności, powinien poczytać o działa-
niach Rady Seniorów Miasta Sosnowiec,
która organizuje m.in. wycieczki, międzypo-
koleniowe spotkania, pomoc informatycz-
ną dla osób 60+ oraz angażuje się w akcje
takie jak Wielka Orkiestra Świątecznej Po-
mocy czy uliczne happeningi. W tym roku,
poza aktywizowaniem osób starszych,
Rada postanowiła wzmocnić swoją pozy-
cję wobec władz, korzystając ze wsparcia
akcji Masz Głos, by lepiej reprezentować
interesy seniorów. Na podstawie diagnozy

**Wiadomo, że Rada Seniorów
sama nic nie jest w stanie zrobić.
Stąd tak ważna jest dla nas
współpraca z władzami i wspólne
wypracowywanie rozwiązań, dzięki
którym seniorom w Sosnowcu
będzie się żyło lepiej – mówi Jerzy
Karpiński, Przewodniczący Rady
Seniorów Miasta Sosnowca.**

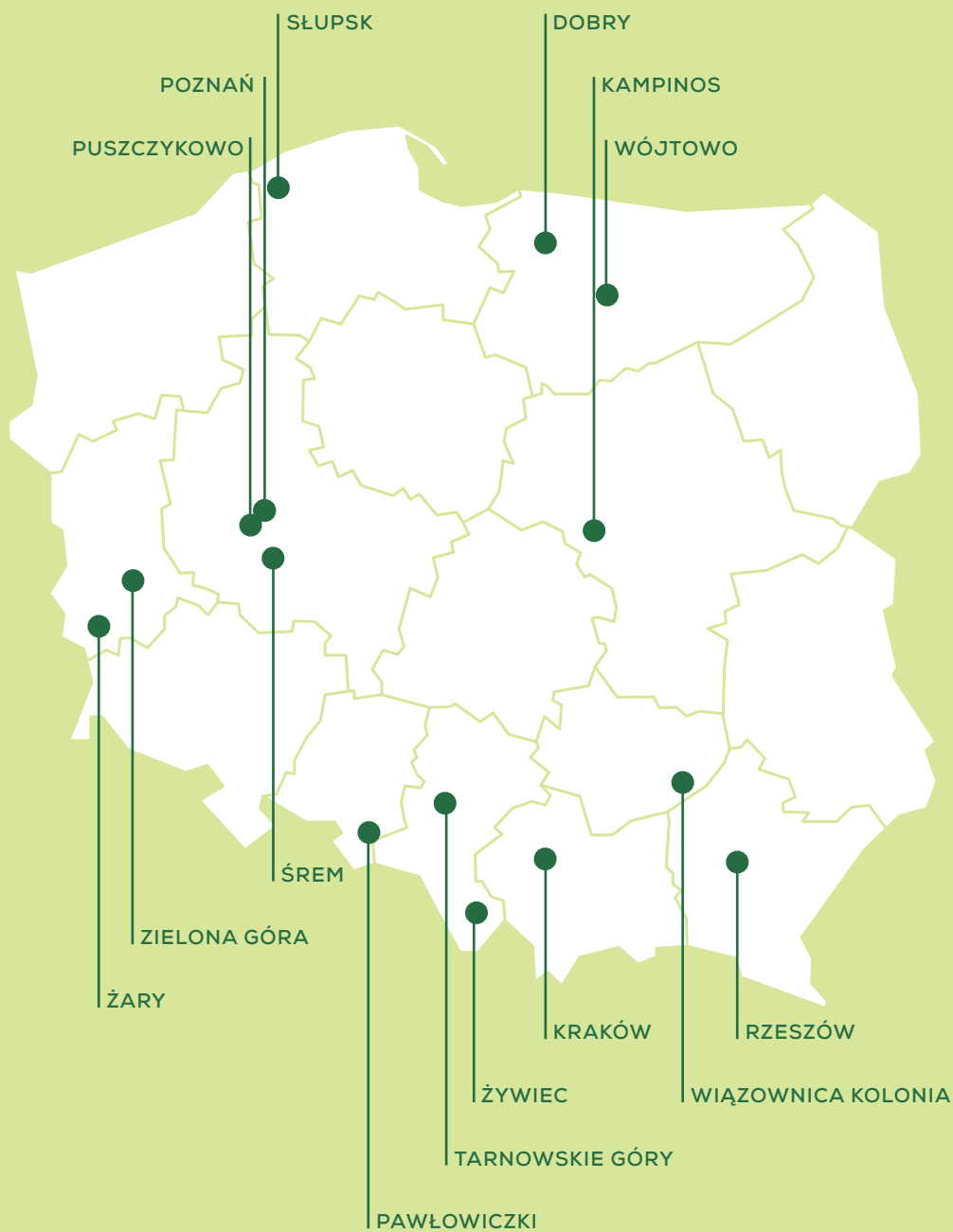

dotychczasowej współpracy z władzami
seniorki i seniorzy opracowali propozycje
zmian, które przekazali do urzędu miasta
w formie wniosku oraz podczas spotka-
nia zaprezentowali Prezydentowi Miasta,
Pełnomocnikowi Prezydenta i Przewod-
niczącemu Rady Miasta. Reprezentan-
ci władz okazali się otwarci na rozmowy,
podczas kolejnych spotkań wspólnie prze-
łożono propozycje na konkretne rozwią-
zania. W efekcie Rada Seniorów weźmie
udział m.in. w opracowaniu miejskiej poli-
tyki senioralnej, będą z nią od tej pory kon-
sultowane wszystkie ważne dla seniorów
projekty uchwał, może występować z ini-
cjatywą konsultacji społecznych. Urząd sfi-
nansuje także szkolenia dla członków Rady
na temat funkcjonowania samorządu.

WYRÓŻNIENI

Oprócz nagrody Super Samorząd uczestnikom akcji przyznawane są także wyróżnienia – trzy w każdym regionie. Decyzję o przyznaniu wyróżnień podejmują koordynatorzy regionalni akcji Masz Głos.

Otwarta Pracownia 12.05

TARNOWSKIE GÓRY (ŚLĄSKIE)

Za determinację w działaniach mających na celu poprawę losu dzikich, poszkodowanych zwierząt w gminie Tarnowskie Góry.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Ziemi Żywieckiej

ŻYWIEC (ŚLĄSKIE)

Za aktywizowanie i integrowanie środowiska mam w powiecie żywieckim poprzez szeroko zakrojone działania w Internecie oraz organizację szeregu spotkań, wydarzeń i konkursów.

Gminna Biblioteka Publiczna w Pawłowiczkach

PAWŁOWICZKI (OPOLSKIE)

Za współpracę ze środowiskiem lokalnym i wyjście z literaturą poza mury biblioteki poprzez stworzenie Domku Uwolnionych Książek.

Młodzi dla Puszczykowa

PUSZCZYKOWO (WIELKOPOLSKIE)

Za zaangażowanie w proces budżetu obywatelskiego i wzbudzenie zainteresowania władz miasta Puszczykowa oraz mieszkańców i mieszkańców potrzebami młodzieży w zakresie powstania skateparku.

Fundacja Akceptacja

POZNAŃ (WIELKOPOLSKIE)

Za zaangażowanie na rzecz równości szans i przeciwdziałania dyskryminacji m.in. w ramach Komisji Dialogu Obywatelskiego przy Urzędzie Miasta Poznania.

Stowarzyszenie Liczba Mnoga

ŚREM (WIELKOPOLSKIE)

Za zaangażowanie w działania i dialog na rzecz „rowerowego Śremu”, w tym przede wszystkim za doprowadzenie do powołania Rady Rowerowej jako ciała doradczego władz lokalnych.

Stowarzyszenie „Wspólne Wójtowo”

WÓJTOWO, GMINA BARCZEWO
(WARMIŃSKO-MAZURSKIE)

Za doprowadzenie do budowy świetlicy wiejskiej, zaangażowanie mieszkanki i mieszkańców w proces konsultacji społecznych dotyczących jej zagospodarowania oraz wspólne tworzenie programu tego miejsca.

Dobrze dla Dobrego

DOBRY, GMINA GODKOWO
(WARMIŃSKO-MAZURSKIE)

Za konsekwentną i stałą integracją mieszkanki i mieszkańców wokół pracy na rzecz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni wspólnych w Dobrym.

Stowarzyszenie Cztery Krajobrazy

KAMPINOS (MAZOWIECKIE)

Za profesjonalnie przeprowadzone działania profrekwencyjne i edukacyjne przed wyborami samorządowymi, w tym za zorganizowanie debaty kandydatów na stanowisko wójta gminy.

Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Dolina Kacanki”

WIĄZOWNICA KOLONIA, GMINA STASZÓW (ŚWIĘTOKRZYSKIE)

Za przekształcenie budynku dawnej zlewni mleka w miejsce ważne dla całej społeczności poprzez wyremontowanie jej wspólnie z mieszkankami i mieszkańcami przy wsparciu lokalnych władz oraz udekorowanie muralem nawiązującym do przyrodniczych walorów okolicy.

Fundacja Zustricz

KRAKÓW (MAŁOPOLSKIE)

Za przeprowadzenie pilotażu badań dotyczących funkcjonowania małych Ukraińców w Krakowie oraz za działania wspierające wychowawców burs szkolnych i internatów.

Akademia 50+

RZESZÓW (PODKARPACKIE)

Za stworzenie Rzeszowskiego Centrum Wolontariatu 50+, a także za inne działania na rzecz aktywizacji senierek i seniorów oraz za inicjowanie rozmów dotyczących warunków funkcjonowania osób starszych w mieście.

Stowarzyszenie Rozwoju INSPIRACJE

SŁUPSK (POMORSKIE)

Za zaktywizowanie mieszkanek i mieszkańców do podjęcia debaty opartej na faktach, nie opiniach oraz za zachęcenie do dokonywania świadomych wyborów podczas głosowania w wyborach samorządowych za sprawą doskonale przeprowadzonych akcji informacyjnych i profrekwencyjnych.

Fundacja Wspierania Twórczych Inicjatyw LYADA

ZIELONA GÓRA (LUBUSKIE)

Za modelowe przeprowadzenie konsultacji społecznych na zagospodarowanie od dawna zaniedbanego skweru w centrum Zielonej Góry, a także za zaktywizowanie lokalnej społeczności wokół wspólnego działania i szeroko zrealizowaną kampanią promocyjno-informacyjną w lokalnych mediach.

Fundacja Pięknolesie

ŻARY (LUBUSKIE)

Za doprowadzenie do publikacji harmonogramu wyborczych zebrań wiejskich i relacji z tych zebrań na profilu Gminy Żary w mediach społecznościowych, a tym samym do kilkukrotnego wzrostu frekwencji w wyborach na sołtysów.

ZESPÓŁ AKCJI MASZ GŁOS I ORGANIZACJE PARTNERSKIE

Koordinacja akcji Masz Głos w województwach kujawsko-pomorskim, łódzkim i wielkopolskim:

FUNDACJA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

IWONA JANICKA

ELŻBIETA GRODZKA

Fundacja Aktywności Lokalnej działa od 2007 roku. Wspieramy rozwój regionalny, wspomagając różnorodne formy aktywności lokalnej, w szczególności poprzez podnoszenie świadomości i wiedzy obywatelskiej oraz wzmacnianie aktywności zawodowej m.in. osób narażonych na ryzyko wykluczenia społecznego. Prowadzimy kilkanaście placówek wsparcia dziennego dla młodzieży w wybranych gminach w Wielkopolsce KARnet czyli sieć Klubów Aktywności Różnorodnych. Jesteśmy także zaangażowani w działalność networkingową, m.in. jako członek Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

Koordinacja akcji Masz Głos w województwach dolnośląskim, opolskim i śląskim:

STOWARZYSZENIE AKTYWNOŚCI
OBYWATELSKIEJ BONA FIDES

GRZEGORZ WÓJKOWSKI

IWONA NOWAK

Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides to organizacja pożytku publicznego, która od 15 lat aktywnie buduje i wspiera grupy mieszkańców oraz lokalnych aktywistów. Uczymy samorządowców, jak prowadzić otwarty i skuteczny dialog z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, oraz umożliwiamy młodym osobom zdobycie nowego doświadczenia poprzez wolontariat. Stowarzyszenie ma siedzibę w Katowicach i temu miasta poświęcamy najwięcej uwagi, jednak nasze działania prowadzimy również na terenie całej Polski.

Koordinacja akcji Masz Głos w województwach lubelskim, małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim:

STOWARZYSZENIE HOMO FABER

ANNA DĄBROWSKA

PIOTR SKRZYPCZAK

Stowarzyszenie Homo Faber działa w Lublinie od 2004 roku i skupia ludzi, dla których pasją są prawa człowieka. Wspieramy osoby z grup mniejszościowych i wykluczonych, które nie mają własnej reprezentacji, siły, kontaktów. Pomagamy migrant(k)om i osobom dyskryminowanym. Współpracujemy z władzą, by pracowała skuteczniej: monitorujemy i doradzamy. Prowadzimy edukację w szkołach, na uczelniach, w instytucjach publicznych i firmach. Organizujemy też festiwale filmowe, w tym autorski „Demakijaż – Festiwal Kina Kobiet”. Misja organizacji brzmi: Prawa człowieka. Małe kroki – duże zmiany.

Koordinacja akcji Masz Głos w województwach lubuskim, pomorskim i zachodniopomorskim:

STOWARZYSZENIE POLITES

ANNA GRACZYK-OSOWSKA

SZYMON OSOWSKI

Stowarzyszenie POLITES działa od 2002 roku, nieprzerwanie realizując działania wzmacniające dialog międzyludzki i międzykulturowy – głównie na terenie Szczecina i województwa zachodniopomorskiego. Naszą misją jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez popularyzowanie idei wolontariatu, edukację pozaformalną, stwarzanie warunków do uczestnictwa w życiu publicznym oraz wspieranie dialogu pomiędzy społecznikami a samorządem lokalnym. Swoją nazwę zaczerpnęliśmy od greckiego słowa „polites”, które można tłumaczyć jako „obywatel”.

Koordinacja akcji Masz Głos w województwach mazowieckim, podlaskim i warmińsko-mazurskim:

FUNDACJA IM. STEFANA BATOREGO

DARIUSZ KRASZEWSKI

EWA ZIELIŃSKA

Koordinacja akcji Masz Głos

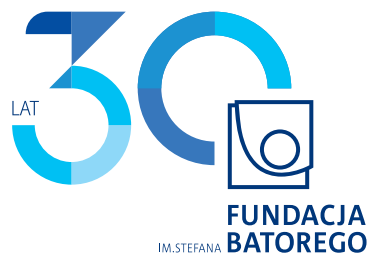
FUNDACJA IM. STEFANA BATOREGO

JOANNA ZAŁUSKA

MICHAŁ KULKA-KOWALCZYK

HANNA SZUBERT-BIEŃ

3 DEKADY FUNDACJI BATOREGO

Fundacja im. Stefana Batorego od 30 lat towarzyszy przemianom demokratycznym w Polsce, troszcząc się o kształt i jakość polskiej demokracji, poszanowanie wolności obywatelskich i zasad państwa prawa, wspierając rozwój społeczeństwa obywatelskiego i zachęcając obywateli i obywateli do angażowania się w życie publiczne i do brania odpowiedzialności za sprawy wspólnoty lokalnej, kraju i społeczności międzynarodowej.

W latach 1990. wspieraliśmy zmiany ustrojowe, przygotowując kadry potrzebne do prowadzenia demokratycznych i wolnorynkowych reform: wysyłaliśmy naukowców, ekonomistów, lekarzy, artystów na stypendia i staże za granicę. Wspieraliśmy szkolnictwo wyższe i kulturę. Młodych ludzi uczyliśmy podstaw przedsiębiorczości, przywództwa i sztuki debaty. Pomagaliśmy w profesjonalizacji i informatyzacji mediów, wyposażaniu i digitalizacji bibliotek, informatyzacji szkół i medycyny. Dotowaliśmy publikację ważnych książek i czasopism. Wprowadzaliśmy do szpitali

i zakładów opieki zdrowotnej medycynę paliatywną, rozwijaliśmy ruch hospicyjny, nowoczesne metody radzenia sobie z uzależnieniami.

Wspierając reformy w skali makro, jednocześnie wspomagaliśmy tworzenie oddolnych inicjatyw obywatelskich, zarówno w wielkich miastach, jak i niewielkich miejscowościach. Szczególną uwagę zwracaliśmy na wyrównywanie szans grup upośledzonych, wspierając organizacje świadczące pomoc osobom niepełnosprawnym i wykluczonym.

Podjęliśmy problematykę równouprawnienia kobiet i przemocy domowej, przeciwdziałania dyskryminacji mniejszości i aktom nienawiści. Wspieraliśmy organizacje działające na rzecz zwiększania dostępu obywateli do pomocy prawnej i wymiaru sprawiedliwości, oferujące bezpłatne poradnictwo grupom najsłabszym lub dyskryminowanym społecznie. Działaliśmy na rzecz naprawy mechanizmów demokracji, zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności w życiu publicznym, w tym

przeciwdziałania korupcji i konfliktom interesów. Wspieraliśmy i upowszechnialiśmy działania obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych. Zachęcaliśmy do aktywności obywatelskiej, współpracy i zaangażowania w sprawy publiczne oraz do udziału w wyborach.

Dla Fundacji zawsze ważne były relacje Polski z jej sąsiadami, zwłaszcza wschodnimi. Budowaliśmy sieci kontaktów między nami i elitami tych krajów oraz z tamtejszym społeczeństwem obywatelskim. Przekazywaliśmy doświadczenia naszej transformacji, pokazywaliśmy polskie osiągnięcia, ale też nie ukrywaliśmy błędów. Od początku istnienia Fundacji działaliśmy na rzecz współpracy i solidarności w Europie oraz przyjacielskich relacji ze wschodnimi sąsiadami, przede wszystkim Ukrainą i Białorusią. Wspieramy inicjatywy sprzyjające wymianie doświadczeń między naszymi społeczeństwami i wspieraniu przemian demokratycznych i aspiracji europejskich na Ukrainie, w Rosji i w Białorusi. Działamy na rzecz mądrego członkostwa Polski

w Unii Europejskiej i zakorzeniania wartości europejskich w Polsce.

W ciągu 30 lat swojej działalności przekazaliśmy 17 166 dotacji i 6417 stypendiów dla studentów, naukowców. Na nasze działania przeznaczyliśmy ponad 620 milionów złotych, pozyskanych od darczyńców z Polski i zagranicy.

**Więcej informacji o naszych
działaniach na:
www.batory.org.pl**

- 3 | NAGRODA SUPER SAMORZĄD**
- 4 | AKCJA MASZ GŁOS**
- 5 | DZIAŁAJ LOKALNIE! ZMIENIAJ
NA LEPSZE ŚWIAT WOKÓŁ SIEBIE!**
- 6 | AKCJA MASZ GŁOS W LICZBACH**
- 9 | LAUREACI**
- 19 | FINALIŚCI**
- 29 | WYRÓŻNIENI**
- 36 | ZESPÓŁ AKCJI MASZ GŁOS
I ORGANIZACJE PARTNERSKIE**
- 38 | 3 DEKADY FUNDACJI BATOREGO**

